

ZPŘÍSNĚNÉ PROVÁDĚNÍ SCHENGENSKÉ DOHODY

Když byla v roce 1985 v lucemburském Schengenu uzavřena mezi Německem, Francií a zeměmi Beneluxu dohoda o odstranění pohraničních kontrol pohybu obyvatelstva mezi uvedenými zeměmi, existovala sice v Evropě ještě železná opona, avšak s tím, že si země hlídaly své hranice, vnitřní prostor zemí Schengenské dohody byl relativně bezpečný. Postupně k dohodě o odstranění pohraničních kontrol přistoupily další země, takže jejich výčet se rozšířil o Itálii, Rakousko, Portugalsko a Španělsko jako členské země Evropské unie, ale také o Island a Norsko, které v Evropské unii nejsou. Naopak z členských zemí unie zde chybí Velká Británie a Irsko. Ostrovem mimo Schengenskou dohodu zůstává Švýcarsko, které i nadále trvá na zachování své ostrahy hranic zachováním kontrol na všech svých hranicích.

Od roku 1985 se ovšem situace v celé Evropě změnila, takže zevní hranice států Schengenské dohody nepředstavuje více méně neprostupnou hranici vůči východoevropským zemím a ani přímořské státy nemají šanci chránit své hranice proti nežádoucím vstupům ilegálních přistěhovalců. Situace se zhoršila zvláště po pádu železné opony v letech 1989 až 1991 a po otevření hranic na východ, které bylo tak vítáno. Roste jak politická, tak ekonomická nelegální migrace a to nejen z evropských zemí,

ale také z Afriky, Asie i Jižní Ameriky. Tato invaze přináší cílovým zemím nemalé problémy politické, sociální i kriminální.

Státy Schengenské dohody se v září letošního roku dohodly na zostření prováděcí praxe dohody, která by měla snížit objem ilegální migrace do členských zemí a to s poukazem zejména na nebezpečí dalšího růstu kriminality spojené s nezákonným přistěhovalctvím do těchto států. K největšímu nárůstu ilegálních přistěhovalců došlo na jižním pobřeží Itálie a na východoněmeckých hranicích, kde se na vzrůstu imigrantů podílejí hlavně přechody z Polska a Česka. Část z těchto ilegálních přechodů představují v současné době uprchlíci z Kosova. Zpřísnit se má jak kontrola na hraničních přechodech, tak se má zvýšit i ostraha hranic proti převaděčským gangům. Mluví se dokonce o možnosti vybudovat jak na mořských, tak na pevninových hranicích "neprostupný prostor". Kromě na hranicích se má zpřísnit i kontrola na přístupových cestách, v přístavech, na letištích a v příhraničních ubytovacích zařízeních, která jsou obvyklými odrazovými místy pro ilegální přechody hranic. Ilegálním přistěhovalcům budou v zemích Schengenské dohody před jejich vyhošťováním snímány otisky prstů, aby bylo možno identifikovat přecházející recidivisty. Z toho by měla být vytvořena i jednotná evropská databáze.

Zvýšené kontrole by měly podléhat i zájezdy organizované různými cestovními kancelářemi, které někdy provádějí organizované ilegální migrace. Po takových zjištěních by měly takové kanceláře být sankcionovány.

Schengenské dohody spočívají na dvoustranných úmluvách (tzv. "třetí právní pilíř"). K dohodě se předpokládá přijetí dalších zemí, a to Islandu, Finska, Norska a Švédska. Dohody jsou uzavřeny, dosud však nebyly ratifikovány. Podle Amsterdamské smlouvy by se ustanovení Schengenské dohody mělo stát součástí společného právního řádu Evropské unie jako tzv. "první právní pilíř".

Česká republika není účastněna na Schengenské dohodě, která představuje jeden z příkladů výhod členství v Evropské unii. Týkají se jí však velmi úzce problémy poměrně snadné prostupnosti hranic pro ilegální přechody a z toho vznikající problémy ekonomické a kriminální. Je znám i požadavek na zvýšenou ostrahu česko - německé hranice, které brání především finanční nákladnost opatření a to osobní i finanční. Přesto především jde o požadavek, kterému je nutno v době co nejkratší vyhovět, protože to je v zájmu nejen sousedního Německa a Rakouska, ale i v zájmu našem.

Alois Andrlé